

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософії
Кафедра психології

Затверджено

На засіданні кафедри психології
факультету філософії
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 13 від 9 лютого 2023 р.)
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри _____
проф. Грабовська С.Л.

Силабус з навчальної дисципліни

«Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми та молоддю»,
що викладається в межах ОПП «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 053 «Психологія»

Львів 2022-2023-2024 н.р.

Назва дисципліни	Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми та молоддю
Адреса викладання дисципліни	<i>Лекції:</i> м. Львів, платформи ZOOM і MOODLE Підключитися до конференції Zoom: https://us05web.zoom.us/j/84917549907?pwd=POBT19fjpsiUkT6c0AbW83recyBvO9.1 Ідентифікатор конференції: 849 1754 9907 Код доступу: G6QH9T <i>Семінарсько-практичні:</i> м. Львів, платформа MOODLE вул. Коперника, 3, ауд.208
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
Викладачі курсу	Лекції: Партико Тетяна Борисівна, кандидат психологічних наук, доцент, професор кафедри психології Семінарсько-практичні: Партико Тетяна Борисівна, кандидат психологічних наук, доцент, професор кафедри психології
Контактна інформація викладачів	tetyana.partyko@lnu.edu.ua https://filos.lnu.edu.ua/department/psycholohiji вкладка співробітники (Партико Т.Б.)
Консультації по курсу відбуваються	Вівторок 16:30-17:30 вул. Коперника, 3, кафедра психології
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/spetsialnist-psykholohiia-053
Інформація про дисципліну	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання про природу та психологічний зміст обдарованості, обов'язкові для індивідуальної та групової роботи з обдарованими дітьми та молоддю. У курсі висвітлюється сутність проблеми обдарованості та стан її вирішення у світі та в Україні, проаналізовані різновиди обдарованості, індивідуальні особливості та психологічні засади організації навчання обдарованих учнів.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми та молоддю» є вибірковою навчальною дисципліною спеціалізації «Педагогічна психологія» зі спеціальності 053 Психологія для освітньо-професійної програми «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка викладається у шостому та сьомому семестрах в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми» є навчити студентів враховувати індивідуальні особливості обдарованих дітей та молоді у роботі з ними. Головним результатом вивчення даного курсу є спроможність випускників діагностувати ступінь інтелектуальної та творчої обдарованості, надавати рекомендації педагогам та батькам щодо навчання та виховання обдарованих учнів, організувати психологічний су-

	провід обдарованих учнів, використовуючи інструментарій психологічного тренінгу та консультації.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андросович К. А., Ткаченко Л. І. Профілактика деструктивної соціалізації обдарованих старшокласників в Інтернет-середовищі: методичні рекомендації. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 40 с. 2. Бельська Н. А., Мельник М. Ю., Новгородська М. М. Діагностика самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею: методичні рекомендації. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. – 36 с. 3. Бельська Н. А., Мельник М. Ю., Поліхун Н. І., Постова К. Г. Психологічна діагностика інтелектуально обдарованих старшокласників: методичний посібник. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 142 с. 4. Біла І. М. Психологія дитячої творчості. – К. : Фенікс, 2014. – 187 с. 5. Гальченко М. С., Андросович К. А., Ткаченко Л. І., Ковальова О. А., Найдьонова Л. М. Інтерактивна психолого-педагогічна підтримка соціалізації обдарованих старшокласників: методичний посібник. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 136 с. 6. Ільїна Н. М. Психологія творчості та обдарованості. – Суми: Університетська книга, 2019. – 227 с. 7. Карпенко Н. А. Психологія творчості. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 156 с. 8. Сухий О. Л., Юрченко Т. А., Шульга В. М. Проектування засобів діагностики обдарованості дітей та молоді в інформаційному середовищі: методичний посібник. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 152 с. 9. Шевчишена О. В. Психолого-педагогічний супровід обдарованої дитини у загальноосвітньому навчальному закладі: науково-методичний посібник. – Хмельницький: ОІППО, 2016. – 237 с. 10. Яланська С. П. Психологія творчості: навчальний посібник. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. – 180 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с. 2. Психолого-педагогічне тестування обдарованої молоді: методичний посібник / Укл. О. Р. Шелегеда. – Запоріжжя: КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР, 2009. – 40 с. 3. Рибалка В.В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості: термінологічний словник. – Київ, Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 424 с. 4. Роменець В. А. Психологія творчості. 3-тє вид. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.
Обсяг курсу	56 години аудиторних занять. З них 28 годин лекцій, 28 годин семінарсько-практичних занять та 94 годин самостійної роботи.
Очікувані результати	Дисципліна «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми» спря-

<p>тати навчання</p>	<p>мована на формування у студентів таких <i>загальних компетентностей</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ➤ Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ➤ Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ➤ Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ➤ Здатність бути критичним і самокритичним. ➤ Здатність приймати обґрунтовані рішення. ➤ Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ➤ Навички ефективної міжособової взаємодії. ➤ Здатність професійно спілкуватись державною мовою з широкою науковою спільнотою, фахівцями-практиками та громадськістю. <p>Дисципліна «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми» спрямована на формування у студентів таких <i>спеціальних (фахових, предметних) компетентностей</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. ➤ Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. ➤ Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. ➤ Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. ➤ Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. ➤ Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. ➤ Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. ➤ Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту спільноти. ➤ Здатність дотримуватися норм професійної етики. ➤ Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ➤ Здатність до спілкування в діалоговому режимі з науковою спільнотою, фахівцями-практиками та індивідуальними і груповими споживачами фахової психологічної допомоги в певній галузі наукової та/або практичної діяльності. <p>Програмні результати навчання передбачають таке:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ➤ Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ➤ Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ➤ Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ➤ Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) пси-
-----------------------------	--

	<p>хологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ➤ Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ➤ Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефакхівців. ➤ Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ➤ Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника. ➤ Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. ➤ Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ➤ Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. 					
Ключові слова	Загальна обдарованість, творча обдарованість, спеціальна обдарованість, особистісні риси обдарованих, організація навчання обдарованих.					
Формат курсу	Очний. Дистанційний					
	Проведення лекцій, семінарсько-практичних занять, психологічних тренінгів та консультацій для кращого розуміння тем					
Теми	Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
	6 сем 2022-2023 н.р. друге півріччя					
	1/16.02	Ознайомлення з кредитно-модульною системою оцінювання знань студентів та програмою курсу. Тема 1. Сутність проблеми обдарованості. Зміст поняття „обдарованість”. Трикомпонентна теорія обдарованості Дж. Рензуллі. Співвідношення понять обдарованість і здібності, талант, геніальність. Обдарованість і нахили,	лекція	1. <i>Богоявленская Д. Б.</i> Обдарованість – еволюція поняття [мова оригіналу російська] // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. – № 8. – С. 66-69. 2. <i>Волощук І. С., Рудик Я. М.</i> Вроджене і набуте в обдарованості, або чи зможемо ми за поємішкою намалювати чеширського кота // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2020. – № 4(79). – С. 5-11. 3. <i>Губенко О.В.</i> Соціа-	Пошук навчальної літератури Підготовка до сем.зан. 2 год	

		покликання.				
2/23.02	Тема 1. Сутність проблеми обдарованості 1. Актуальність проблеми обдарованості. 2. Стан роботи з обдарованими дітьми та молоддю в Україні та зарубіжжі. 3. Аспекти роботи з обдарованими дітьми та молоддю в Україні. 4. Наукові дослідження питань обдарованості у XIX ст. (Ф.Гальтон, Е.Клапаред, В. Штерн та ін.). 5. Трагування поняття обдарованості у західній психології протягом XX ст.	сем. зан.	льно-каталітичні умови розвитку обдарованої особистості // Обдарована дитина. – 2008. – № 9. – С. 2 - 10. 4. <i>Гулько Ю. А.</i> Ранній розвиток здібностей дітей (аналіз методик) [мова оригіналу російська] // Обдарована дитина. – 2009. – № 10. – С. 45-57; 2010. – № 3. – С. 46-57. 5. <i>Карпенко Н. А.</i> Психологія обдарованості: підходи до розуміння // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. – 2013. – № 1. – С. 52-64. 6. <i>Кузьменко В. У.</i> Провідні методологічні підходи проблеми виявлення обдарованості дитини дошкільного віку // Обдарована дитина. – 2009. – № 9. – С. 11-16. 7. <i>Кульчицька О. І.</i> Обдарованість: природа і суть // Обдарована дитина. – 2007. – № 1. – С. 17-24. 8. <i>Ласкова-Ярмоленко А. О.</i> Використання комп'ютерних ігор в освітньому процесі в контексті визначення і розвитку обдарованості // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2020. – № 1(76). – С. 76-80. 9. <i>Пономарьова-Семенова Р. О., Корольов Д. К.</i> Духовність як складова обдарованості // Обдарована дитина. – 2007. – № 10. – С. 2-10. 10. <i>Садова М. А.</i> Ідентифікація обдарованості залежно від віку: підлітки, старшокласники, студенти // Освіта та розвиток обдарованої особис-	Підготовка до сем. зан. 3 год		
3/2.03	Тема 1. Сутність проблеми обдарованості (продовження). Природа обдарованості. Задатки як спадкові анатомо-фізіологічні основи обдарованості. Роль соціального оточення у формуванні обдарованості.	лекція		Підготовка до сем.зан. 4 год		
4/9.03	Тема 1. Сутність проблеми обдарованості 6. Погляди на обдарованість у вітчизняній психології XX-XXI ст. 7. Порівняння поняття „обдарованість”, „здібності”, „талант”, „геніальність”. 8. Порівняння підходів українських та зарубіжних психологів до проблеми обдарованості людини. 9. Роль задатків і соціального оточення у формуванні обдарованості.	сем. зан.		Реферування наукової літератури 4 год		

				<p>тості. – 2021. – № 1(80). – С. 12-17.</p> <p>11. Самощук О. П. Теоретичний аналіз методології дослідження творчих здібностей у працях Френсіса Гальтона // Психологічний часопис. – 2020. – Том 6. – № 2(34). – С. 216-228.</p> <p>12. Скальська Л. О., Кондратенко Л. О. Феноменологічна сутність поняття «обдарованість» // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 10. – С. 72-73.</p>			
5/16.03	<p>Тема 2. Види обдарованості. Класифікація видів обдарованості: загальна та творча обдарованість. Інтелектуальна обдарованість. Моделі інтелекту.</p>	лекція	<p>1. Атамунчук Н. М., Яланська С. П., Тур О. М. Творчий розвиток дітей дошкільного віку засобами арт-практик // Психологічний часопис. – 2020. – Том 6. – № 10(42). – С.17-28.</p> <p>2. Губенко О. В. Біполярна структура інтелекту і механізми творчої діяльності // Соціальна психологія. – 2011. – № 4(48) – С. 3 – 13.</p> <p>3. Губенко О. В. Біполярна структура творчої інтелектуальної активності у взаємодії логіки та інтуїції // Обдарована дитина. – 2010. – № 6. – С. 2-11.</p> <p>4. Губенко О. В. Психологічний аналіз творчої діяльності. Біполярна концепція механізмів творчого мислення (БКМТМ) // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 6. – С. 68–80.</p> <p>5. Губенко О. В. Методологічні аспекти аналізу чинників активізації креативних проявів особистості // Практична психологія</p>	Підготовка до практ. зан.	3 год		
6/23.03	<p>Тема 2. Види обдарованості. <u>Практична робота № 1.</u> <i>Прогресивні матриці Равена</i> <u>Практична робота № 2.</u> <i>Тест Амтхауера</i></p>	практ. зан.	<p>інтелекту і механізми творчої діяльності // Соціальна психологія. – 2011. – № 4(48) – С. 3 – 13.</p> <p>3. Губенко О. В. Біполярна структура творчої інтелектуальної активності у взаємодії логіки та інтуїції // Обдарована дитина. – 2010. – № 6. – С. 2-11.</p> <p>4. Губенко О. В. Психологічний аналіз творчої діяльності. Біполярна концепція механізмів творчого мислення (БКМТМ) // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 6. – С. 68–80.</p> <p>5. Губенко О. В. Методологічні аспекти аналізу чинників активізації креативних проявів особистості // Практична психологія</p>	Опрацювання та інтерпретація результатів практ.роб.	4 год		
7/30.03	<p>Тема 2. Види обдарованості (продовження). Інтелектуальна обдарованість. Різновиди інтелекту.</p>	лекція	<p>Біполярна концепція механізмів творчого мислення (БКМТМ) // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 6. – С. 68–80.</p> <p>5. Губенко О. В. Методологічні аспекти аналізу чинників активізації креативних проявів особистості // Практична психологія</p>	Підготовка до сем.зан.	3 год		
8/6.04	<p>Тема 2. Види обдарованості. Інтелектуальна обдарованість 1. Місце інтелектуальної обдарованості у класифікації видів обдарованості. 2. Погляди на поняття «інтелект». 3. Факторно-аналітичний підхід до вивчення інтелекту (Ч. Спірмен, Л. Терстоун,</p>	сем. зан.	<p>Біполярна концепція механізмів творчого мислення (БКМТМ) // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 6. – С. 68–80.</p> <p>5. Губенко О. В. Методологічні аспекти аналізу чинників активізації креативних проявів особистості // Практична психологія</p>	Підготовка до сем.зан.	3 год		

		<p>Дж. Гілфорда, Д. Ве-кслер, Р. Кеттелл).</p> <p>4. Структурно-генетичний підхід до вивчення інтелекту (Ж. Піаже).</p> <p>5. Когнітивний підхід до вивчення інтелекту (Р. Стернберг).</p> <p>6. Різновиди інтелекту.</p>		<p>та соціальна робота. – 2007. – № 11. – С. 64–67.</p> <p>6. Губенко А. В. Основні прояви інтелектуальної обдарованості [мова оригіналу російська] // Обдарована дитина. – 2010. – № 10. – С. 2-7; 2011. – № 1. – С. 2-5.</p>			
9/13.04	<p>Тема 2. Види обдарованості (продовження).</p> <p>Підходи до проблеми творчої обдарованості. Творча обдарованість і креативність. Моделі творчої обдарованості та креативності. Творча обдарованість: чинники формування. Феномен творчої дезадаптації. Умови та чинники активізації творчої обдарованості та креативності. Взаємозв'язок між інтелектуальною та творчою обдарованістю. Теорії інтелектуального порогу Перкінса-Гермена та Е. П. Торренса. Поняття про творчий інтелект.</p> <p>Спеціальна обдарованість. Академічна, мистецька, моторна, соціальна та практична обдарованість. Структура математичної обдарованості. Основні стратегії технічної обдарованості за В. Моляко. Різновиди мистецької обдарованості: художня, літературна, музична, акторська.</p>	лекція		Підготовка до сем.зан.	3 год		
10/20.04	<p>Тема 2. Види обдарованості. Творча обдарованість</p> <p>1. Підходи до проблеми творчої обдарованості. Творча</p>	сем. зан.	1. Губенко А. В. Ефективний розвиток творчого мислення за допомогою методу бісоціацій (для дітей від 11 років) [мова оригіналу	Підготовка до сем.зан.	3 год		

		<p>обдарваність і креативність.</p> <p>2. Моделі творчої обдарованості та креативності: Дж. Гілфорд, Д. Перкінс, Р. Стернберга і Д. Лаверта, Ф. Монкс, В. Моляко.</p> <p>3. Феномен творчої дезадаптації.</p> <p>4. Умови та чинники активізації творчої обдарованості та креативності.</p> <p>5. Взаємозв'язок між інтелектуальною та творчою обдарованістю.</p> <p>6. Теорії інтелектуального порогу.</p>		<p>російська] // Обдарована дитина. – 2011. – № 2. – С. 25-29.</p> <p>2. Губенко О. В., Онацький В. М. Аналіз концепцій розвитку творчої інтелектуальної обдарованості школярів в умовах сучасної школи й проблема моделювання навчально-виховного процесу // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 11. – С. 73-80.</p> <p>3. Давиденко А. А. Процес творчості // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 12. – С. 69-72.</p>			
11/27.04	Тренінг обдарованості		психологічний тренінг	<p>4. Завгородня О. В. Акмеологічна модель художньо обдарованої особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 10. – С. 7-11.</p> <p>5. Федотова Т. В. Основні підходи до проблеми розвитку креативності особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 9. – С. 60 – 64.</p> <p>6. Камишин В. В., Рева О. М. Методи і моделі управління розвитком академічної обдарованості. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 266 с.</p>	Підготовка до тренінгу	2 год	
12/4.05	Тема 2. Види обдарованості. Спеціальна обдарованість		сем.зан.	<p>1. Московченко А. А. Особливості зв'язку креативності з комунікативними і організаційними здібностями студентів-менеджерів // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Психологія. – 2016. – № 59. – С. 38-41.</p>	Підготовка до тренінгу	2 год	

		<p>рованість. Різновиди мистецької обдарованості: художня, літературна, музична, акторська.</p> <p>4. Моторна обдарованість.</p> <p>5. Соціальна обдарованість.</p> <p>6. Практична обдарованість.</p>		<p>2. <i>Тименко В. П., Довгий С. О., Мельник М. Ю., Тригуб Т. М., Кузьмінець М. П.</i> Практичний інтелект учнівської молоді: діагностика обдарованості. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 176 с.</p> <p>3. <i>Мелешко В. В.</i> Теоретичні засади виявлення інтелектуальної обдарованості учнів старшого шкільного віку в закладах освіти // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2019. – № 4(75). – С. 29-35.</p> <p>4. <i>Мітлош А. В.</i> Тренінг розвитку лідерської обдарованості // Обдарована дитина. – 2010. – № 4. – С. 33-39.</p> <p>5. <i>Павленко В. В.</i> Креативність: сутнісна характеристика поняття // Креативна педагогіка. – 2016. – Вип. 11. – С. 120–131.</p> <p>6. <i>Церковний А. О., Церковна М. В.</i> Психологічний тренінг як засіб стимуляції творчих здібностей у процесі підготовки журналістів // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Психологія. – 2018. – № 64. – С. 113-116.</p>			
13/11.05	Тренінг обдарованості	психологічний тренінг		<p>Підготовка до тренінгу</p> <p>2 год</p>			
14/18.05	<p>Тема 2. Види обдарованості.</p> <p><u>Практична робота № 3.</u> Діагностика інтелектуальної та творчої обдарованості дітей 9-10 років (тест Партико Т.Б.)</p> <p><u>Практична робота № 4.</u> Діагностика емоційного інтелекту студентів (тест Люсіна)</p>	практ.роб.		<p>Опрацювання та інтерпретація результатів практ.роб.</p> <p>2 год</p>			

15/25.05	Тиждень звітності по I МОДУЛЮ Тести (теми 1-2)	тести			Підготовка до змістового модуля I 4 год	
16/1.06	Підсумкове заняття Обговорення результатів практичних робіт	дискусія			Підготовка звітів по практичних роботах 3 год	
7 сем 2023-2024 н.р. перше півріччя						
1/6.09	Тема 3. Психологічні особливості обдарованих дітей та молоді Психологічний портрет творчої особистості. Риси творчо обдарованих осіб. Фактор акумуляції. Умови розвитку творчої особистості у дитинстві. Форми знецінення таланту. Особливості особистості інтелектуально обдарованих дітей та молоді: пізнавальна сфера, емоційні особливості, вольова регуляція, комунікативна сфера. Особистісні риси літературно та математично обдарованих дітей та молоді. Психологічні особливості науковців та соціально обдарованої молоді.	лекція	1. <i>Іванова О. В.</i> Особистісні особливості обдарованих учнів старших класів // <i>Освіта та розвиток обдарованої особистості.</i> – 2019. – № 3(74). – С. 21-24. 2. <i>Новгородська М. М.</i> Аналіз вітчизняного та світового досвіду з діагностування професійно важливих якостей обдарованої особистості // <i>Освіта та розвиток обдарованої особистості.</i> – 2020. – № 4(79). – С. 102-107. 3. <i>Новгородська М. М.</i> Теоретичні основи профілактики залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища // <i>Освіта та розвиток обдарованої особистості.</i> – 2021. – № 2(81). – С. 98-103. 4. Стратегії формування творчої особистості: методи, прийоми, форми: колективна монографія / авт. кол.: <i>В. Г. Кремень, В. В. Ільїн, С. Р. Борінштейн, М. С. Гальченко, М. В. Ліпін, Д. В. Погрібна, Н. В. Савчук, О. А. Федорчук.</i> – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020.	Підготовка до сем.зан. 2 год		
2/13.09	Тема 3. Психологічні особливості обдарованих дітей та молоді 1. Психологічний портрет творчої особистості. Фактор акумуляції. 2. Умови розвитку творчої особистості у дитинстві. 3. Форми знецінення таланту.	сем.зан.			Підготовка до сем.зан. 3 год	

		<p>4. Особливості особистості інтелектуально обдарованих дітей та молоді.</p> <p>5. Особистісні риси літературно обдарованих.</p> <p>6. Характерні риси математично обдарованих.</p> <p>7. Характерні риси науковців.</p> <p>8. Психологічні особливості соціально обдарованої молоді</p>		<p>– 320 с.</p> <p>5. <i>Третяк Т. М.</i> Психологічні труднощі обдарованих дітей у сім'ї // Обдарована дитина. – 2009. – № 9. – С. 44-49.</p>			
3/20.09	<p>Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів</p> <p>Принципи навчання обдарованих дітей та молоді. Стратегії навчання інтелектуально обдарованих дітей: прискорене, поглиблене та збагачене навчання. Основні проблеми при формуванні стратегії навчання обдарованих. Критерії для впровадження прискореного навчання. Організаційні форми прискореного навчання.</p>	лекція	<p>1. <i>Ковальова О. А.</i> Аналіз досвіду Об'єднаних Арабських Еміратів з освіти обдарованих учнів // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2019. – № 4(75). – С. 111-116; 2020. – № 1(76). – С. 88-94.</p> <p>2. <i>Нагнибіда М. М.</i> Профорієнтаційна діяльність з обдарованими дітьми: світовий досвід // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2019. – № 2(73). – С. 83-89.</p> <p>3. <i>Рудик Я. М.</i> Стратегії навчання обдарованих студентів у контексті їх підготовки до наукової діяльності. – К.: ЦП "КОМПРИНТ", 2013. – 218 с.</p>	Підготовка до практ.роб. та тренінгу обдарованості	4 год		
4/27.09	<p>Тема 3. Психологічні особливості обдарованих дітей та молоді</p> <p><u>Практична робота № 5. Діагностика особистісних факторів обдарованості</u></p> <p>Тренінг обдарованості</p>	Практ.зан.	<p>1. Бельская Н. А. Методика діагностики особистісних факторів обдарованості (ЛФО) (частина 1, продовження у наступному номері) [мова оригіналу російська] // Освіта та розвиток обдарованої особистості. - 2019. - № 2. - С. 24-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2019_2_6.</p> <p>2. Бельская Н.</p>	Підготовка до практ.роб та тренінгу обдарованості	4 год	11.10	

				А. Методика діагностики особистісних факторів обдарованості (ЛФО) (частина 2, продовження) [мова оригіналу російська] // Освіта та розвиток обдарованої особистості. - 2019. - № 3. - С. 30-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2019_3_8 .			
5/4.10	Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів (продовження) Критерії впровадження поглибленого навчання. Дидактичні підходи та організаційні форми поглибленого навчання. Сильні та слабкі сторони основних стратегій навчання обдарованих. Проблема диференційованого навчання обдарованих. Різновиди диференціації. Аргументи за і проти диференційованого навчання. Досвід України та зарубіжжя.	лекція	1. <i>Якимова І. О.</i> Особливості соціально-психологічної адаптації обдарованих першокласників в умовах Нової української школи // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2019. – № 2(73). – С. 57-63. 2. <i>Янковчук М. М.</i> Аналіз освітніх систем для навчання обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 2010. – № 6. – С. 57-62. 3. <i>Янковчук М. М.</i> Психологічна організація індивідуальної освіти та виховання обдарованих дітей // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 3. – С.63-66; 2009. – № 4. – С. 68 – 71.	Підготовка до сем.зан. 2 год			
6/11.10	Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів Семинар 1. Принципи та стратегії навчання обдарованих учнів 1. Принцип індивідуального підходу. Наведіть приклади із сучасної шкільної практики. 2. Принцип адекватності. Наведіть приклади із сучасної шкільної практики. 3. Стратегія прискореного навчання. Критерії впровадження та організаційні форми.	Сем.зан.		Підготовка до сем.зан. 3 год			

		4. Стратегія поглибленого навчання. Критерії впровадження та організаційні форми. 5. Стратегія збагаченого навчання. Критерії впровадження та організаційні форми. 6. Проблема диференційованого навчання обдарованих.				
7/18.10	Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів (продовження) Концептуальні моделі навчання обдарованих учнів. Моделі „Вільний клас”, „Три види збагачення навчальної програми”, „Особистісно орієнтована”. Модульна автодидактична система. Триступінчастопоетапна комплексна модель розвитку обдарованих учнів. Сучасні технології навчання обдарованих дітей в школі: „Найважчий перший крок”, „Ущільнення навчальної програми”, „Навчальні контракти”, „Незалежне навчання”.	лекція	1. Якимова І. О. Особливості соціально-психологічної адаптації обдарованих першокласників в умовах Нової української школи // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2019. – № 2(73). – С. 57-63. 2. Янковчук М. М. Аналіз освітніх систем для навчання обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 2010. – № 6. – С. 57-62. 3. Янковчук М. М. Психологічна організація індивідуальної освіти та виховання обдарованих дітей // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 3. – С.63-66; 2009. – № 4. – С. 68 – 71.	Підготовка до сем. зан. 2 год		
8/25.10	Тема 4. Організація навчання розумово обдарованих учнів Семінар 2. Концептуальні моделі та сучасні технології пошуку та навчання обдарованих учнів 1. Психологічна характеристика моделі “Вільний клас”. 2. Психологічна характеристика моделі “Три види збагачення навчальної програми”. 3. Зарубіжний досвід	Сем.зан.		Підготовка до сем. зан. 4 год		

		<p>пошуку обдарованих учнів.</p> <p>4. Технологія „Найважчий перший крок”. Сильні та слабкі сторони.</p> <p>5. Технологія „Ущільнення навчальної програми”. Сильні та слабкі сторони.</p> <p>6. Технологія „Навчальні контракти”. Сильні та слабкі сторони.</p> <p>7. Технологія „Незалежне навчання”. Сильні та слабкі сторони.</p>				
9/1.11	<p>Тема 5. Вчитель для обдарованих учнів</p> <p>Мета роботи, завдання та функції вчителя. Вимоги до організації роботи з обдарованими учнями. Типи вчителів для обдарованих учнів та їхні особистісні якості. Напрямки підготовки вчителів до роботи з обдарованими учнями. Основні відмінності між вчителями. Вітчизняний та зарубіжний досвід у підготовці вчителів для роботи з обдарованими. Менторство у роботі з обдарованими учнями. Поняття про ментора. Ментори видатних осіб в історії людства. Різновиди менторства. Причини ефективності менторства. Проблеми у роботі менторів. Фактор Харона.</p>	лекція	<p>1. Качур О. В. Робота практичного психолога школи з батьками обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 2010. – № 10. – С. 50-56.</p> <p>2. Коваль Л. Г., Зверєва І. Д. Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей // Обдарована дитина. – 1998. – № 5 – 6. – С. 3 - 9.</p> <p>3. Музика О. Л. Ціннісна регуляція і ціннісна підтримка розвитку творчих здібностей (теоретична модель і принципи побудови методики) // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. – № 6. – С. 1-7.</p> <p>4. Неделевич В. Ю. Психологічний супровід обдарованих учнів // Обдарована дитина. – 2010. – № 6. – С. 30-33.</p> <p>5. Слободенюк Л. І. Психологічна підтримка обдарова-</p>	<p>Підготовка до сем.зан. та тренінгу обдарованості</p> <p>4 год</p>		

	10/8.11	Тема 5. Вчитель для обдарованих учнів 1. Мета роботи, завдання та функції вчителя. 2. Вимоги до організації роботи з обдарованими учнями. 3. Типи вчителів для обдарованих учнів та їхні особистісні якості. 4. Напрямки підготовки вчителів до роботи з обдарованими учнями. 5. Менторство у роботі з обдарованими учнями Тренінг обдарованості	Сем.зан.	них дітей батьками // Обдарована дитина. – 2009. – № 10. – С. 57-62. 6. Соцька М. В. Система психолого-педагогічного супроводу здібних і обдарованих учнів у загальноосвітньому навчальному закладі // Обдарована дитина. – 2010. – № 3. – С. 39-45. 7. Чудновский В. Э., Юркевич В. С. Як вчитель повинен ставитись до обдарованості [мова оригіналу російська] // Обдарована дитина. – 2004. – № 8. – С. 10-16.			
	11/15.11	Тиждень звітності по II МОДУЛЮ Тести (теми 3-5) Тренінг обдарованості	Модульний контроль		Підготовка до змістового модуля II та тренінгу обдарованості 4 год		
	12/22.11	Тренінг обдарованості Підсумки курсу	Практ.зан		Підготовка до тренінгу обдарованості 4 год		
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці 7 семестру за результатами поточного контролю						
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з вікової психології, педагогічної психології, соціальної психології, психології сім'ї.						
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, семінарсько-практичні заняття, дискусія, тренінг обдарованості.						
Необхідне обладнання	Мультимедійний проєктор, комп'ютер.						
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • контрольні заміри (модулі): максимальна кількість балів 39 • семінарські заняття: максимальна кількість балів 36 • практичні роботи: максимальна кількість балів 15						

	<ul style="list-style-type: none"> • психологічний тренінг обдарованості: максимальна кількість балів 10 Підсумкова максимальна кількість балів 100. Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються.
Питання до екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальність проблеми обдарованості. 2. Зміст поняття „обдарованість”. 3. Трьохкомпонентна теорія обдарованості Дж. Рензуллі. 4. Співвідношення понять „обдарованість”, „здібності”, „талант”, „геніальність”. 5. Природа обдарованості. 6. Погляди Гальтона та Гельвеція на природу обдарованості. 7. Класифікація видів обдарованості. 8. Загальна обдарованість. 9. Інтелектуальна обдарованість. 10. Поняття інтелекту. Мінливий та кристалізований інтелект. 11. Різновиди інтелекту. 12. Творча обдарованість. Поняття про креативність. 13. Форми прояву творчої обдарованості. 14. Взаємозв’язок між інтелектуальною та творчою обдарованістю. 15. Теорія інтелектуального порогу П. Торренса. 16. Спеціальна обдарованість. 17. Академічна обдарованість. 18. Мистецька обдарованість. 19. Моторна обдарованість. 20. Соціальна обдарованість. 21. Практична обдарованість. 22. Структура математичної обдарованості. 23. Психологічний портрет творчої особистості. 24. Особливості особистості розумово обдарований дітей. 25. Особистісні риси соціально обдарованих дітей та молоді. 26. Особистісні риси літературно обдарованих дітей та молоді. 27. Особистісні риси математично обдарованих дітей та молоді. 28. Принципи навчання обдарованих дітей та молоді. 29. Стратегії навчання інтелектуально обдарованих дітей. 30. Прискорене навчання. 31. Збагачене навчання. 32. Організаційні форми прискореного та збагаченого навчання. 33. Проблема диференційованого навчання обдарованих. 34. Концептуальні моделі навчання обдарованих учнів. 35. Сучасні технології навчання обдарованих дітей в школі. 36. Вчитель для обдарованих учнів: його мета, завдання, принципи роботи, особистісні якості.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу